

Skifte etter Anders Aslaksen Tjelle av 1749

Romsdal sorenskriveri, Skifteprotokoll 3A 07, 1740-51, Riksarkivet, side [538a](#).

Anno 1749 Den 5te Septembr: blev av Lensmanden Lars Knudsøn Langseth i overværelse av Vurderings Mænd Peder Røe og Hans Eidsvogen, Registeret Boeds Eiendele efter avgangen Anders Aslachsøn Tielde. Til paafølgende Skifte og Deeling i mellem Enken Mari Jonsdatter, og hvem som maatte befindes at være den avgl: arving.- Da følgende forefandtes der som da bør Vurderes, som endhver Post findes medtaget.

(Så følger vurderingen, som avsluttes med jordeiendommene:)

:

1 Kiste	'' - '' - 12
1 qvern	1 - '' - ''
1/5 deel i en Sav	2 - 2 - ''
4 Tønder Saakorn	4 - '' - ''
½ Vog gods med bøxel i Tielle	40 - '' - ''
4 merker med bøxel i Gamsgrøe	2 - '' - ''
3 merker med bøxel i Siørlien	1 - 2 - ''
1 Tine	'' - '' - 12
	~~~~~
Summa =	86 - 3 - 22

Boeds besværing :-

Enkens Fæstersgave	4 - '' - ''
Skifte Forvalteren for Skifte Forretningens beskrivelse og 1 Proces. av Boeds Midler og for Skifte Breved at læse til Tings	3 - '' - ''
Stemplet Papiir	'' - 2 - ''
Tieneren	'' - 3 - ''
Fogden	'' - '' - 16
	~~~~~
Summa =	8 - 1 - 16

Derefter foreviiste Anders Olsøn Tielle paa sin Kone Giertrud Andersdatters Veigne Skifte Rættens Salig og Høylovlig I huekommelse Kong Friderich den Fierdes Opreinsings Brev for begangne Lejermaal Hendes Fader Anders Aslachsøn begått med Hendes Moder Ragnild Olsdatter Dyviig, som var hannem i 3die leed beslægted, og bevilling at de maatte Egte hverandre. Dateret 6te May 1724, saaledes lydende.

Vii Friderich dend Fierde av Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn og Dytmersken, Greve udi Oldenburg og Delmanhorst; vi Giøre alle Vitterlig; at vi efterskrevne aller under danigste, givete ansøgning og begiæring, av fordelis Kongel: Mildhed og Naade, allernaadigst, have fulgioret og efterladt, fra og hermed tilgive og efterlade Anders Aslachsen Tielde Soldat ved Capitain Ola Floors Compagnie under Os Elskelig Oberste Storm allernaadigst anbetroede Regiment udi Tronhiems Stift i vort Rige Norge og Ragnild Olsdatter Dyviig som skal være hinanden udi tredie lige leed besleched, deres med hinanden begangne lejermaals forseelse, saa og derfor

allernaadigst bevilge og tillade, at de der uagted udi ægteskab maae sammen komme, dog skal de først paa behørig Stæder beviisligt gjøre, at de strax under, ey nærmere, end som her over er medelet, i Slægt eller Svogerskab paa rører, saa og noget efter Deris Medlem og liflighed, samt Biisspens billige sagelse till næste Hospital udgiver, saafremt de denne vores allernaadigste Bevilling agter at nyde Frembydes alle og enhver her imod, efter som forskrevet staar; at hindre, eller udi nogen maade forsagtgjøre, under Vor Hyldest og Naade; Givet paa Vort Slot Koldinghuus den 6te May 1724.-

Under vor Kongelig Haand og Signet af



Friderich R:

F . Rostgaard

Ligeledes indleverede Han Prostens (?) S. Morsings Attest, at hun for Ægte Barn skal være døbt(?), Dateret 15 Novembr: 1749.-

At afgangne Anders Aslachsøn Tielle efter Høy Kongel: allernaadigste tillatelse har indgaaet ægteskab med Ragnild Olsdatter Dyviig udi Tredie Leed med hinanden beslægtede bevis av Deris Høy Kongel: allernaadigste bevillings brev dateret Koldinghuus d: 6te May 1724. Og følgelig Deris efter levende Datter Giertrud Andersdatter at være ægte døbt, Kand av Sal. Her. Mentz Ascanii Ministerial Bog erfares.- Giere d. 15 Novembr: 1749.- C. Morsing.-

Der hos forestillede bemeldte Anders Olsøn at om endskiønt hans Værforeldsre ikke ere blivne Viede formedelst hans Værmoeders frafald, Saa dog fordi De haver hos Hans Majsts: Giort aller underdanigste ansøgning om tilladelse at Træde i ægteskab, som Dennem er bevilget, Hans kone da, som Deris sammen avlede Børn maatte som Rætmæssig arving til den frafaldnes Ejendele ansees.

- Eragted -

Siden Den fragangne haver efter ansøgning faaed friegivelse for den straf han var undergiven for lejermaalet Han begikk med Ragnild Olsdatter Dyviig, og tillige tilladelse at træde med Hende i Ægteskab; Saa kiendes for Rætt, at bemeldte Giertrud Andersdatter som ved dette lejermaal er avlet bør ansees for Hans Rætte og Eniste arving og være berettigit til den efter Anders Aslacksøn Tielles faldende arv.-

Naar forskrevne 8 rdr 1 ort 16 s, fradrages Boens formue 86 rdr 3 ort 22 s, bliver igjen til Deeling 78 rdr 2 ort 6 s, derav Enken 39 rdr 1 ort 3 s, og den afgangnes datter ligesaa 39-1-3. Hvorefter blev giordt udlæg som følger.-

Enkens Fæster gave 4 rdr udgiven 1 Kiedel	4 - " - "
	~~~~~

Skifteds aamtlig Omkostninger som forhen	
Specificeret 4-1-16 som udgiven	
1 Koe Soellin	2 - 2 - "
2 Tønder Saakorn	2 - " - "
	~~~~~
=	4 - 2 - "

Lægger fra sig 8 s.-

Enken paa sin Lod 39-1-3s. udlegges	
1 Koe Skiprej	3 - " - "
1 Qvie Morlig	3 - " - "

1 Aars kalv	'' - 2 - ''
2 gied a 2 ort	1 - '' - ''
1 gield Bækre	'' - 1 - 16
2 Sauer a 1 ort 16 s.	'' - 3 - 8
1 Skiudt	4 - '' - ''
18 merker i Tielle med bøxel	20 - '' - ''
2 merker med bøxel i Gamsgrøe	1 - '' - ''
1½ merker med bøxel i Siørlien	'' - 3 - ''
1 Qvern	1 - '' - ''
1/15 deel i en Saug	1 - 1 - ''
2 gref	'' - '' - 8
1 Øx	'' - 1 - 8
1 Do	'' - '' - 12
1 Naver	'' - '' - 10
1 Saa	'' - 2 - ''
1 Saa	'' - 3 - ''
1 Skinfeld	'' - 2 - 12
Av udlægget til Skifte omkostningerne	'' - 2 - ''
	~~~~~
=	39 - 1 - 3

Datteren 39 rdr - 1 - 3 s. udgiven.-

1 Koe Fiøsbond	3 - '' - ''
1 Qvie Emmerkolle	1 - 2 - ''
1 aars kalv	'' - 2 - ''
2 gied a 2 ort	1 - '' - ''
1 gied	'' - 1 - 12
1 gield Bækre	'' - 1 - 16
2 Sauer a 1 ort 16 s.	'' - 3 - 8
1 Jern Staur	'' - 1 - 8
2 Tønder Saa korn	2 - '' - ''
18 merker med bøxel i Tielde	20 - '' - ''
2 merker med bøxel i Gamsgrøe	1 - '' - ''
1½ merker med bøxel i Siørlien	'' - 3 - ''
1 Liaa	'' - '' - 12
1/15 deel i en Saug	1 - 1 - ''
1 Øx	'' - 1 - 12
1 Naver	'' - '' - 20
1 Band knif	'' - 1 - ''
1 gryde	'' - 2 - 16
1 Saa	'' - 3 - ''
1 do	'' - 2 - ''
1 Stamp	'' - 1 - ''
1 Skinfeld	'' - 3 - ''
1 Qvie Furulkolle(?)	1 - 2 - ''
1 gied	'' - 1 - 12
3 laug Tønder	'' - 1 - 12
Av udlægget til Skifte omkostningerne	'' - '' - 7
	~~~~~
=	39 - 1 - 3

Etterord

Den Anders Aslaksen Tjelle (1693-1749) som er omtalt i dette skiftet av 1749, var sønn av Aslak Jonsen Tjelle og Ålaug Olsdatter Hanset. Hvordan kan man vite hvilken Aslaksønn dette egentlig var, når både navnene Aslak og Anders er gjengangere på Tjellegardene? Vel, vi må noen år bakover i tid for få god nok oversikt over mange nok av dem for å sikre oss at det er rett mann vi har i dette skiftet.

Hvor langt tilbake? For å få god oversikt må man langt tilbake, men rent teknisk må man ikke så veldig langt tilbake. Det er nemlig et skjøte i Panteboka fra 1732 som sier at Anders Aslaksen kjøper jordparter i Tjelle fra sine full- og halvbrødre. Alle disse er sønnene til Ålaug Olsdatter i to kull, første med Aslak Jonsen og i andre med Anders Ingebrigtsen. Aslak Jonsen er oppført som bruker i Fogdereregnskapet av 1696, men det må nok skyldes uoppdaterte skattelister for da er han allerede død. Dette fordi enken hans dømmes sommeren 1696 for barnefødsel litt for kort tid etter å ha inngått ekteskap med Anders Ingebrigtsen, noe som tilsier at Aslak Jonsen døde senest på nyåret i 1695.

Det var litt om foreldre og søsken til Anders Aslaksen Tjelle. I dette skiftet her fremgår det at Anders fikk datteren Gjertrud med Ragnhild Olsdatter Dyvik tidlig på 1720-tallet. Brevet fra kongen var datert i mai 1724, men det ville overraske om postgang begge veger (tur/retur Tjelle – København) inkludert saksbehandling etter barnefødselen (leiermålet) tok under ett år. Det burde derfor finnes en tingsak om dette straffbare forholdet høsten 1722 – våren 1723, men dette har jeg ikke klart å oppspore.

Imidlertid kan Tingboka 1714-21 (side 170b) fortelle fra sommertinget for Eresfjord Otting holdt på gården Høvik 07 Jul 1721, at: *"Fogden ladet stevne Iver Olsen Barsteen Soldat for begangne Leyermaal med Ragnild Olsdatter Dyvigen. Dend indstefnte mødte ikke thi blev ham forelagt at møde til næste Ting; Paa Ragnild Olsdatter vegne var mødt Hendes Broder Olle Olsen og erbød sig Hendes Bøder i mindelighed at betale, thi blev ey viidere paa hende dømbt"*. Dette tilsier at Ragnhild hadde 2.gangs leiermål med Anders Aslaksen Tjelle, noe som absolutt ikke burde gått upåaktet mindre enn 2 år senere! Det bør altså finnes en tingdom mot Anders og Ragnhild 1722-23, muligens tidlig i 1724, siden det står her foran at han var fri for den straff som hadde blitt tildelt etter leiermålet.

I dette skiftet fremkommer det også at Anders og Ragnhild ikke giftet seg, til tross for den kongelige tillatelsen, fordi Ragnhild døde før de rakk å gjøre noe ut av det. Senere har Anders giftet seg med Mari Jonsdatter, uten at dette har resultert i barn. Det at hennes fæstergave trekkes fra i boet kan vel hinte om at de to har giftet seg på sine eldre dager, men dette vites ikke sikkert.

For å få bedre oversikt over Aslaker og Anderser på Tjelle, har jeg laget en liten fremstilling av det kildene kan fortelle bakover gjennom 1600-tallet. Skulle dette ha interesse for noen andre, kan man lese mer under "[Bruk og brukere på Tjelle i perioden 1600-1750](#)".